YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
16 päivänä lokakuuta 1997 *

Asiassa C-177/96,

jonka Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (Belgia) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Belgian valtio

vastaan

Banque Indosuez ym. ja

Euroopan yhteisö

ennakkoratkaisun lopullisen polkumyyntitullin käyttöön ottamisesta tiettyjen Jugoslaviasta peräisin olevien rauta- tai teräslevyjen tuonnissa ja tämän tuonnin osalta käyttöön otetun väliaikaisen polkumyyntitullin lopullisesta kantamisesta 18 päivänä heinäkuuta 1988 tehdyn komission päätöksen N:o 2131/88 (EYVL L 188, s. 14) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Ragnemalm sekä tuomarit R. Schintgen, G. F. Mancini, P. J. G. Kapteyn (esittelevä tuomari) ja G. Hirsch,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Belgian hallitus, asiamiehenään ulkoasiain-, ulkomaankauppa- ja kehitysyhteistyöministeriön johtava neuvonantaja Jan Devadder, avustajanaan asianajaja Bernard van de Walle de Ghelcke, Bryssel,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamiehet Hubert van Vliet ja Nicholas Khan,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 3.7.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 13.5.1996 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomiois-

tuimeen 22.5.1996, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä lopullisen polkumyyntitullin käyttöön ottamisesta tiettyjen Jugoslaviasta peräisin olevien rauta- tai teräslevyjen tuonnissa ja tämän tuonnin osalta käyttöön otetun väliaikaisen polkumyyntitullin lopullisesta kantamisesta 18 päivänä heinäkuuta 1988 tehdyn komission päätöksen N:o 2131/88 (EYVL L 188, s. 14) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Sveitsin oikeuden mukaan perustettu yhtiö Banque Indosuez (jäljempänä Indosuez), Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö Stahlhandel Schmitz GmbH (jäljempänä Schmitz) ja Belgian oikeuden mukaan perustettu yhtiö Rijn- en Kanaalvaart Expeditie SA ja toisaalta Belgian valtio; riidassa on kysymys polkumyyntitullista, jonka Belgian valtio oli päätöksen N:o 2131/88 nojalla kantanut entisestä Jugoslavian tasavallasta Makedoniasta peräisin olevien tiettyjen terästeollisuuden tuotteiden tuonnista yhteisöön.

3 Schmitz toi riidanalaisia tuotteita Belgian ja Luxemburgin talousliiton alueelle 1.5.—31.7.1992. Asiakirjoista ilmenee, että tuotteet ovat peräisin Rudnici i Zelezarnica Skopje (jäljempänä Rudnici) -nimisestä yrityksestä, joka oli sijoittautunut Skopjeen (sijaitsee entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa).

4 Päätös N:o 2131/88 perustui alun perin 27.7.1984 tehtyyn komission päätökseen N:o 2177/84/EHTY (EYVL L 201, s. 17) ja sittemmin 29.7.1988 tehtyyn komission päätökseen N:o 2424/88/EHTY (EYVL L 209, s. 18); molemmat päätökset koskevat suojautumista polkumyynnillä tai vientituella muista kuin Euroopan hiili- ja teräsyhteisön jäsenvaltioista tapahtuvaa tuontia vastaan. Päätöksellä N:o 2424/88/EHTY kumottiin ja korvattiin päätös N:o 2177/84/EHTY.

5 Päätöksen N:o 2177/84/EHTY kahdeksannen perustelukappaleen ja päätöksen N:o 2424/88/EHTY toisen perustelukappaleen mukaan niissä säädetty polkumyynnin vastainen menettely on otettu käyttöön olemassa olevien kansainvälisten

velvoitteiden mukaisesti ja erityisesti niiden velvoitteiden mukaisesti, jotka johtuvat tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen VI artiklasta ja yleissopimuksen VI artiklan soveltamisesta tehdystä sopimuksesta (vuoden 1979 polkumyyntikoodi).

6 Komissio teki 5.9.1986 päätöksen N:o 2177/84/EHTY 11 artiklan perusteella päätöksen N:o 2767/86/EHTY (EYVL L 254, s. 18), jossa on otettu käyttöön tiettyjen "Jugoslaviasta peräisin" olevien rauta- tai teräslevyjen tuonnissa kannettava väliaikainen polkumyyntitulli, jonka suuruus on 68 ecua tuhannelta kilogrammalta. Päätöksen perustelujen 14 kohdassa mainitaan nimenomaisesti Rudnici näiden tuotteiden jugoslavialaisten viejien joukossa.

7 Komissio hyväksyi 23.12.1986 tiettyjen Jugoslaviasta peräisin olevien rauta- tai teräslevyjen tuontia koskevan polkumyyntitutkimuksen yhteydessä annettujen sitoumusten hyväksymisestä ja tutkimuksen päätökseen saattamisesta tekemässään päätöksessä N:o 86/639/EHTY (EYVL L 371, s. 84) kolmen jugoslavialaisen viejän, joista yksi oli Rudnici, antaman sitoumuksen poistaa polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin aiheuttama vahinko. Komissio otti kuitenkin sitoumusten noudattamatta jättämisestä tehtyjen valitusten seurauksena 25.1.1988 tekemällään päätöksellä N:o 229/88/EHTY käyttöön väliaikaisen polkumyyntitullin tiettyjen Jugoslaviasta peräisin olevien rauta- tai teräslevyjen tuonnissa (EYVL L 23, s. 13), jossa se kumosi aikaisemmin näiden tuojien antamien sitoumusten hyväksymisestä tekemänsä päätöksen ja otti uudelleen käyttöön niiden osalta väliaikaisen polkumyyntitullin.

8 Tämän jälkeen päätöksen N:o 2131/88 1 artiklassa otettiin käyttöön 48 ecuksi tuhannelta kilogrammalta vahvistettu lopullinen polkumyyntitulli "Jugoslaviasta peräisin olevien" kyseisten tuotteiden tuonnissa. Päätös tuli voimaan 20.7.1988, ja sen voimassaoloajaksi määrättiin viisi vuotta kyseisestä päivästä lukien.

9 Komissio pani Jugoslavian hiili- ja teräsliiton jättämän pyynnön seurauksena päätöksen N:o 2424/88/EHTY 14 artiklan perusteella uudelleen vireille kysymyksessä olevien tuotteiden tuontia koskevan tutkimuksen.

10 Tämän tutkimuksen aikana entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia julistautui itsenäiseksi 17.9.1991.

11 Komissio päätyi uudessa tutkimuksessa siihen, että polkumyyntikäytännöt jatkuivat, vaikkakin polkumyyntimarginaali oli alentunut. Tämän perusteella se teki 31.7.1992 päätöksen N:o 2297/92/EHTY, jolla muutettiin tiettyjen Slovenian tasavallasta sekä Jugoslaviaan kuuluvista Makedonian, Montenegron ja Serbian tasavalloista peräisin olevien rauta- tai teräslevyjen tuontia koskevien sitoumusten hyväksymisestä ja polkumyyntimenettelyn päätökseen saattamisesta Kroatian tasavallan ja Bosnia-Hertsegovinan tasavallan osalta tehtyä päätöstä N:o 2131/88 (EYVL L 221, s. 36). Tällä päätöksellä muutettiin päätöstä N:o 2131/88 vahvistamalla lopullisen polkumyyntitullin määräksi 44 ecua tuhannelta kilogrammalta, joten aikaisempaa tullia alennettiin lievästi. Päätöksen N:o 2131/88, sellaisena kuin se on muutettuna, 1 artiklan mukaan päätös koskee kysymyksessä olevia tuotteita, jos ne ovat "peräisin Slovenian tasavallasta sekä Jugoslaviaan kuuluvista Makedonian, Montenegron ja Serbian tasavalloista". Tässä samassa säännöksessä täsmennetään, että lopullista polkumyyntitullia ei sovelleta kolmelta viejältä, joista Rudnici on yksi, peräisin oleviin tuotteisiin näiden viejien tutkimuksen uudelleentarkastelun aikana antamien sitoumusten takia.

12 Kuitenkin päätös N:o 2297/92/EHTY tuli voimaan vasta 7.8.1992, ja sitä ei siten voida soveltaa pääasian oikeudenkäynnissä kysymyksessä olevaan tuontiin.

13 Schmitz ja sen takaaja Indosuez ja tullihuolintayhtiö Rijn- en Kanaalvaart Expeditie vaativat Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpenilta, että se velvoittaa Belgian valtion palauttamaan nämä polkumyyntitullit.

14 Kyseinen tuomioistuin velvoitti 29.6.1994 antamallaan yksipuolisella tuomiolla Belgian valtion maksamaan tullit takaisin.

15 Belgian valtio haki muutosta tähän tuomioon ja vaati lisäksi, että Euroopan yhteisö kutsutaan osallistumaan oikeudenkäyntiin; Euroopan yhteisö jäi kuitenkin saapumatta oikeuteen. Schmitz, Indosuez ja Rijn- en Kanaalvaart Expeditie ovat väittäneet tässä asiassa, että päätöstä N:o 2131/88 ei voida soveltaa riidanalaiseen tuontiin. Ne katsovat ensinnäkin, että koska entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia on tunnustettu vuonna 1991 itsenäiseksi valtioksi, kysymyksessä olevat tuotteet, jotka oli saatu vuonna 1992 Skopjeen sijoittuneelta tuottajalta, eivät ole enää peräisin Jugoslaviasta vaan entisestä Jugoslavian tasavallasta Makedoniasta. Toiseksi kansainvälisen oikeuden valtioseuraantoa koskevista säännöistä seuraa, että Jugoslavian liittotasavalta (Serbia ja Montenegro) on entistä Jugoslavian tasavaltaa Makedoniaa lukuun ottamatta entisen Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan seuraajavaltio siten, että ainoastaan Jugoslavian liittotasavalta on ottanut vastatakseen Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan velvoitteet maksujen osalta ja että entisestä Jugoslavian tasavallasta Makedoniasta peräisin olevista tuotteista ei kysymyksessä olevana ajankohtana voida periä polkumyyntitullia.

16 Kansallinen tuomioistuin päätti edellä kuvatussa tilanteessa lykätä asian ratkaisemista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kaksi ennakkoratkaisukysymystä:

"1) Kattaako päätöksessä N:o 2131/88 oleva ilmaisu 'Jugoslavia' myös Makedonia-Skopjen valtion, sen jälkeen kun tämä irrottautui (Tynkä-) Jugoslaviasta?

2) Onko niitä polkumyyntitulleja, joita päätöksen N:o 2131/88 mukaisesti kannetaan Jugoslaviasta peräisin olevien terästeollisuuden tuotteiden tuonnissa Belgian ja Luxemburgin talousliiton alueelle, sovellettava myös vastaavien Makedonia-Skopjen valtiosta peräisin olevien tuotteiden tuontiin 1.5.—31.7.1992?"

17 Pääasian tosiseikoista seuraa, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa ensi sijassa tietää, sovelletaanko päätöksellä N:o 2131/88 käyttöön otettua

polkumyyntitullia, jota päätöksen 1 artiklan sanamuodon mukaan sovelletaan "Jugoslaviasta peräisin olevien" tiettyjen terästeollisuuden tuotteiden tuontiin, myös vastaavien tuotteiden sellaisten tuottajien ja viejien valmistamiin tuotteisiin, jotka sijoittauduttuaan Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan alueelle olivat itsenäisyysjulistuksen seurauksena kyseisten tuotteiden tuontiajankohtana sijoittautuneita entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian alueelle.

18 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on oikeuskäytännössään korostanut, yhteisön oikeuden säännöksen tulkitsemiseksi on otettava huomioon samalla kertaa säännöksen sanamuoto, asiayhteys ja päämäärät (asia C-84/95, Bosphorus, tuomio 30.7.1996, Kok. 1996, s. I-3953, 11 kohta).

19 Tältä osin on todettava, että kyseisten polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden päämääränä on suojella yhteisön tuotantoa yhteisöön kolmansista maista normaaliarvoa alhaisempaan hintaan tuotavilta tuotteilta, jotka siten voivat aiheuttaa vahinkoa yhteisön tuottajille.

20 Näin ollen polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden olennaisena perusteena ovat tuotteet ja niiden alkuperä. Yhteisön tuotannolle aiheutuvan vahingon välttämiseksi toimenpiteillä otetaan käyttöön polkumyyntitulli määrätyltä maantieteelliseltä alueelta peräisin olevien tuotteiden tuonnissa. Päätöksen N:o 2424/88/EHTY 13 artiklan 2 kohdassa määrätään siten, että lopullisten tai väliaikaisten polkumyyntitullien käyttöön ottamista koskevassa päätöksessä yksilöidään erityisesti kyseinen tuote, alkuperä- tai viejämaa ja toimittajan nimi, jos mahdollista.

21 Koska tuotteiden maantieteellinen alkuperämaa on ratkaiseva peruste polkumyyntiä koskevissa asioissa, sen maantieteellisen alueen nimen tai poliittisen järjestelmän muutoksella, joka on mainittu alkuperä- tai viejämaana väliaikaisen tai lopullisen

polkumyyntitullin käyttöön ottamista koskevassa päätöksessä, ei ole minkäänlaista vaikutusta käyttöön otetun polkumyyntitullin taloudelliseen tavoitteeseen, ja näiden muutosten seurauksena ei näin ollen ole, ettei tätä polkumyyntitullia voida soveltaa tältä alueelta peräisin oleviin tuotteisiin.

22 Lisäksi on todettava, kuten komissio on täysin oikein korostanut, että jos sellainen toimittaja, jonka tuotteet ovat polkumyyntiä koskevan menettelyn kohteena, voi välttää polkumyyntitullin sillä ainoalla perusteella, että toimittaja on sijoittautunut sellaiselle alueelle, jonka viranomaiset ovat julistaneet itsenäiseksi, on olemassa vaara, että polkumyynnin vastaisilla toimenpiteillä ei saavuteta niiden päämäärää, joka on yhteisön tuotannolle aiheutuvan vahingon välttäminen. Nimittäin se, että toimittaja kuuluu kansainvälisen oikeuden mukaan uuden valtion toimivallan piiriin, ei estä sitä, että toimittajan polkumyyntikäytäntö aiheuttaa edelleen vahinkoa yhteisön tuotannolle.

23 Tässä asiassa päätöksen N:o 2131/88, jolla sen sanamuodon mukaan otettiin käyttöön lopullinen polkumyyntitulli tiettyjen "Jugoslaviasta peräisin olevien" terästeollisuuden tuotteiden tuonnissa, tarkoituksena sen tekemisajankohtana oli, että sitä sovelletaan koko Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan alueeseen. Vaikka tämä tasavalta on sittemmin hajonnut useisiin valtioihin, ilmaisua "Jugoslavia" käytetään päätöksessä N:o 2131/88 ainoastaan yksilöimään samaa maantieteellistä aluetta, joka kuului ennen tähän tasavaltaan ja joka vastaa nyt kaikkia näiden valtioiden alueita, mukaan lukien entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia.

24 Tästä seuraa, että päätöksessä N:o 2131/88 tarkoitettuja polkumyyntitulleja sovelletaan sellaisten tuojien ja viejien valmistamiin terästeollisuuden tuotteisiin, jotka sijoittauduttuaan Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan alueelle olivat itsenäisyysjulistuksen seurauksena kyseisten tuotteiden tuontiajankohtana sijoittautuneita entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian alueelle.

25 Niiden Schmitzin, Indosuezin ja Rijn- en Kanaalvaart Expeditien esittämien väitteiden osalta, joiden mukaan päätöstä N:o 2131/88 ei voida soveltaa entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian alueelta peräisin oleviin tavaroihin kansainvälisen oikeuden valtioseuraantoa koskevien sääntöjen takia, riittää, että todetaan, että näitä sääntöjä ei sovelleta suoraan polkumyyntitulleihin, koska ne eivät ole valtion velvoitteita, vaan tulleja, jotka yksityisten on maksettava.

26 Sen jälkeen on tutkittava, kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 33 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa, sopiiko yhteen oikeusvarmuuden periaatteen kanssa, että ilmaisuun "Jugoslavia" sisällytetään kaikki entisen Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan alueella olevat valtiot.

27 On syytä muistuttaa tältä osin siitä, että oikeusvarmuuden periaate on yhteisön oikeuden perusperiaate, joka edellyttää erityisesti, että säännökset, joissa verovelvolliselle asetetaan velvoitteita, ovat selviä ja täsmällisiä, jotta verovelvollinen voisi riittävällä varmuudella saada tiedon oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan ja ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin (asia C-143/93, Van Es Douane Agenten, tuomio 13.2.1996, Kok. 1996, s. I-431, 27 kohta).

28 Näin ollen on tutkittava, voivatko yksityiset päätöksen N:o 2131/88 perusteella tarkalleen tietää, mikä niiden oikeusasema on sen osalta, onko niiden suoritettava entisestä Jugoslavian tasavallasta Makedoniasta kyseisenä ajanjaksona tuomistaan tuotteista polkumyyntitullia.

29 Päätöksessä N:o 2131/88 käytetyllä ilmaisulla "Jugoslavia", ilmaistaan selvällä tavalla, että päätöstä sovelletaan koko Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan rajojen sisäpuolella olevaan alueeseen. Päätöksen tekemisajankohtana ilmaisu "Jugoslavia" ei voinut nimittäin tarkoittaa mitään muuta.

30 Kuten edellä 23 kohdassa on jo todettu, Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan hajottua tätä ilmaisua käytetään päätöksessä N:o 2131/88 ainoastaan yksilöimään entisen liittotasavallan alue.

31 Tästä seuraa, että yksityiset voivat tarkalleen tietää, mikä päätöksen N:o 2131/88 soveltamisala on, ja erityisesti sen, onko niillä velvollisuus maksaa polkumyyntitullia entisestä Jugoslavian tasavallasta Makedoniasta tuoduista tuotteista.

32 Edellä olevasta seuraa, että kysymyksiin on vastattava, että päätöksellä N:o 2131/88 käyttöön otettua polkumyyntitullia, jota päätöksen 1 artiklan sanamuodon mukaan sovelletaan "Jugoslaviasta peräisin olevien" tiettyjen terästeollisuuden tuotteiden tuontiin, sovelletaan myös vastaavien tuotteiden sellaisten tuottajien ja viejien valmistamiin tuotteisiin, jotka sijoittauduttuaan Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan alueelle olivat itsenäisyysjulistuksen takia kyseisten tuotteiden tuontiajankohtana sijoittautuneita entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian alueelle.

Oikeudenkäyntikulut

33 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Belgian hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpenin 13.5.1996 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Lopullisen polkumyyntitullin käyttöön ottamisesta tiettyjen Jugoslaviasta peräisin olevien rauta- tai teräslevyjen tuonnissa ja tämän tuonnin osalta käyttöön otetun väliaikaisen polkumyyntitullin lopullisesta kantamisesta 18 päivänä heinäkuuta 1988 tehdyllä komission päätöksellä 2131/88 käyttöön otettua polkumyyntitullia, jota päätöksen 1 artiklan sanamuodon mukaan sovelletaan "Jugoslaviasta peräisin olevien" tiettyjen terästeollisuuden tuotteiden tuontiin, sovelletaan myös vastaavien tuotteiden sellaisten tuottajien ja viejien tuotteisiin, jotka sijoittauduttuaan Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan alueelle olivat itsenäisyysjulistuksen seurauksena kyseisten tuotteiden tuontiajankohtana sijoittautuneita entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian alueelle.

Ragnemalm Schintgen Mancini

Kapteyn Hirsch

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä lokakuuta 1997.

R. Grass H. Ragnemalm

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja